

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII
Autoritate de stat autonomă

București, Piața Valter Mărăcineanu nr. 1-3, et. 2,
tel/fax. +40-21-3126578, e-mail: support@cncd.org.ro
Operator de date cu caracter personal nr. 11375

HOTĂRÂREA NR.90
din data de 11.02.2015

Dosar nr: 585/2014

Petiția nr: 6582 din data de 06.10.2014

Petent: Fundația Nane pentru Copii cu Dizabilități.

Reclamat: Școala Generală nr. 156 București, S M

Obiect: Refuzul acceptării la clasă a elevului cu dizabilitate.

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

I.1. Numele, domiciliul sau reședința petenților

1.1 Fundația Nane pentru Copii cu Dizabilități, cu sediul în București, B-dul Theodor Pallady, nr. 64, Sector 3.

I.2. Numele, domiciliul sau reședința părții reclamate

2.1. Școala Generală nr. 156 București, cu sediul în București, Strada Dealul Țugulea 35, București, Sector 6

2.2. S M cu adresa de corespondență la Școala Generală nr. 156 București, cu sediul în București, Strada Dealul Țugulea 35, București, Sector 6

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare.

1. Fundația prin reprezentant, susține că la solicitarea părinților minorului M N C s-au prezentat împreună la cadrul didactic S M , pentru a găsi modalități împreună, în ce privește integrarea copilului cu diagnostic astrocitom și epilepsie focală, ocazie cu care învățătoarea în cauză și-a exprimat dorința de a nu-l mai avea la clasă pe elevul M N C

III. Procedura de citare.

1. Petenta a fost citată prin adresa înregistrată cu nr.6582/14.10.2014, prin care i s-a solicitat mandat de reprezentare din partea părinților.
2. Părțile reclamate au fost citate prin adresele înregistrate cu nr. 6837/14.10.2014
3. La termenul de audieri din data de 13.11.2014, părțile au fost prezente.

IV. Susținerile părților.

Susținerile petentei

1. Fundația prin reprezentant, susține că la solicitarea părinților minorului M. N. C. s-au prezentat împreună la cadrul didactic S. M., pentru găsi modalități împreună în ce privește integrarea copilului cu diagnostic astrocitom și epilepsie focală. Cu această ocazie învățătoarea în cauză și-a exprimat dorința de a nu-l mai avea la clasă pe elevul M. N. C.
2. A fost observată o rea-voință și repulsie a cadrului didactic de a-și aduce aportul din punct de vedere profesional cu privire la integrarea copilului.
3. În urma terapiilor și consilierii elevului, în cadrul programelor derulate de către Fundație, părinții au fost sfătuiți să recurgă la transferul copilului la o altă școală.
4. După transferul elevului la o altă școală, din evaluările psihologice reiese foarte clar faptul că acest copil a fost abuzat verbal și psihic, aplicându-i-se un tratament inuman și degradant.
5. Prin adresa nr.482 din 23 ianuarie 2015, petenta, față de transmiterea punctului de vedere al DGASPC sector 6, București, susține că cele prezentate de instituție sunt contestate de către petentă, acestea având un puternic caracter denigrator precum și o relatare distorsionată a evenimentelor.

Susținerile părților reclamate.

1. În cadrul ședinței de audieri din data de 13.11.2014, S. M. a susținut faptul că a avut o colaborare bună cu elevul dar și cu părinții acestuia pe tot parcursul anului școlar și că nu a solicitat copilului să fie însoțit. Minorul necesită un mai mult sprijin față de restul copiilor de la clasă. De asemenea, susține că există o serie de evaluări ale elevului, la clasă, însă nu le are pe toate la îndemână, urmând a le depune la un termen viitor.
2. Susține că a avut o colaborare bună cu părinții elevului, elev care avea o nevoie de sprijin mai mare decât ceilalți copii, în efectuarea exercițiilor.
3. Reprezentantul școlii susține faptul că nu i s-a adus la cunoștință nici de către părinți nici de către cadrul didactic aspectele sesizate și nici nu există o sesizare scrisă depusă la direcțiunea școlii, astfel să dețină cunoștințe despre incidentul sesizat.

Punct de vedere exprimat de către DGASPC Sector 6 București

1. Prin punctul de vedere emis și depus la dosar înregistrat cu nr. 352/20.01.2015, DGASPC Sector 6 susține că doamna învățătoare S. M. a sesizat telefonic cu privire la situația minorului ce prezenta dificultăți de adaptare școlară conform Raportului de Evaluare întocmit la finalul anului școlar 2013/2014, solicitând profesor intinerant sau însoțitor.
2. În aceeași zi DGASPC a fost contactată și de către părintele minorului susținând că nu este de acord cu solicitarea doamnei învățătoare, deoarece familia locuiește la 2 minute de școală și prin reducerea la jumătate de normă a programului de muncă a ambilor părinți, consideră că puteau fi alături de copil dacă situația o impune.

V. Motivele de fapt și de drept.

1. **În fapt**, Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării (CNCD), reține că este sesizat un posibil comportament discriminatoriu, individualizat de către petentă prin refuzul profesoarei de la clasa elevului, de a-l mai primi la clasă, în anul școlar 2013-2014, Școala Generală nr. 156 București.
2. Astfel, elevul, absolvent al clasei 0, față de o dizabilitate avută, necesita o atenție și grijă sporită din partea cadrului didactic de la clasă.
3. Față de situația copilului, profesoara de la clasă, în discuție cu petenții, și-ar fi exprimat voința de a nu îl mai avea la clasă pentru anul școlar viitor.
4. Spre sfârșitul anului școlar, mama copilului, văzând cadrul discuțiilor cu profesoara de la clasă, a făcut o serie de demersuri pentru a putea evalua starea copilului și capacitatea acestuia de a putea urma cursurile unei școli de masă, generală. Din discuțiile purtate și rapoartele de evaluare, a reieșit că acesta nu avea asemenea probleme comportamentale sau de percepție. La dosarul cauzei există aceste rapoarte și evaluări.
5. Partea reclamată, Școala Generală nr. 156 București prin reprezentant susține faptul că nu i s-a adus la cunoștință nici de către părinți nici de către cadrul didactic aspectele sesizate și nici nu există o sesizare scrisă depusă la direcțiunea școlii, astfel să dețină cunoștințe despre incidentul sesizat.
4. Partea reclamată, S M a susținut faptul că a avut o colaborare bună cu elevul dar și cu părinții acestuia pe tot parcursul anului școlar și că nu a solicitat copilului să fie însoțit. Minorul necesită un mai mult sprijin față de restul copiilor de la clasă. De asemenea, susține că există o serie de evaluări ale elevului, la clasă, însă nu le are pe toate la îndemână, urmând a le depune la un termen viitor, ceea ce a și fost pus în vedere, ca până la data de 05 decembrie 2014, părțile prezente să depună probatoriu și concluzii scrise.
6. Susține că a avut o colaborare bună cu părinții elevului, elev care avea o nevoie de sprijin mai mare decât ceilalți copii, în efectuarea exercițiilor. Depune, în data de 05 decembrie o Caracterizare Psihologică a elevului, realizată de către psihologul școlii 156, caracterizare efectuată în data de 03 decembrie 2014, în condițiile în care reclamata a susținut în cadrul audierilor că aceasta ar exista deja, fiind solicitată încă din cursului anului școlar 2013-2014, cursul anului școlar de la clasa 0.
7. **În drept**, Colegiul Director al CNCD se raportează la dispozițiile **art.2 alin.1** din OG nr.137/2000 actualizată „Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.”, și ale **art.11 alin.1** din ordonanță „Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, refuzarea accesului unei persoane sau unui grup de persoane la

sistemul de educație de stat sau privat, la orice formă, grad și nivel, din cauza apartenenței acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată, respectiv din cauza convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale a persoanelor în cauză”.

8. Colegiul Director reține dispozițiile **Convenției Europene a Drepturilor Omului**, care la **art.14** dispune că *”Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție, trebuie să fie asigurată fără nici un fel de deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație”*.

9. **Protocolul nr.12 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului**, care la **art.1** dispune interzicerea generală a discriminării, respectiv **paragraful 1** *”Exercitarea oricărui drept prevăzut de lege trebuie să fie asigurată fără nici un fel de discriminare bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație”* și **paragraful 2** *”Nimeni nu va fi discriminat de o autoritate publică, pe baza oricăruia dintre motivele menționate la paragraful 1 ”*.

10. Pornind de la definiția generală a discriminării, art.2 alin.1 din ordonanță, **discriminarea directă**, pentru a reține existența unei fapte de discriminare, trebuie îndeplinite, cumulativ, următoarele condiții: *Existența unui **tratament diferențiat** manifestat prin orice deosebire, excludere, restricție sau preferință; Existența unui **criteriu de discriminare**, conform criteriilor reținute de art.2 alin.1; **Tratamentul diferențiat să aibe ca scop sau efect** restrângerea, înlăturarea recunoașterii sau exercitării, în condiții de egalitate a unui drept recunoscut de lege; Existența unor persoane sau **situații aflate în poziții comparabile**, conform art.1 alin.3 din ordonanță; Existența unei **legături de cauzalitate** între tratamentul diferențiat și criteriul de discriminare.*

11. Astfel, o faptă poate fi considerată discriminatorie, dacă aduce atingere unui drept, oricare dintre cele prevăzute și garantate de tratatele internaționale ratificate de Romania sau cele prevăzute de legislația națională, **dupa cum dispune și O.G. 137/2000, care la art.1 alin.2** prevede că *”Principiul egalității între cetățeni, al excluderii privilegiilor și discriminării, sunt garantate în special în exercitarea următoarelor drepturi:”; art.2 alin.1 ”..... restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege,”,* precum și **Protocolul nr.12** la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, art.1 alin.1 *”Exercitarea oricărui drept prevăzut de lege,”*.

12. Analizând faptele expuse în petiție, Colegiul Director se raportează la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, care legat de **art.14** din Convenție, privind interzicerea discriminării, a apreciat că diferența de tratament devine discriminare, atunci când se **induc distincții între situații analoage și comparabile, fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă**. Instanța europeană a decis în mod constant că pentru ca o asemenea încălcare să se producă, *”trebuie stabilit că persoane aflate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-și găsește nici o justificare obiectivă sau rezonabilă”* (vezi

CEDO, 18.02.1991, Fredin vs. Suedia, paragraf 60; 23.06.1993, Hoffman vs. Austria, paragraf 31; 28.09.1995 Spadea și Scalabrino vs. Italia).

13. În același sens, Curtea Europeană de Justiție a statuat *principiul Egalității* ca unul dintre principiile generale ale dreptului comunitar. În sfera dreptului comunitar, principiul egalității **exclue ca situațiile comparabile să fie tratate diferit și situațiile diferite să fie tratate similar, cu excepția cazului în care tratamentul este justificat obiectiv** (vezi Sermide Spa vs. Cassa Conguaglio Zuchero and Others, cauza 106/83, 1984 ECR 4209, paragraf 28; Koinopraxia Enoseon Georgikon Sinetairismon Diacheir iseos Enchorion Proionton Syn PE (KYDEP) vs. Council of the European Union and Commission of the European Communities, Cauza C-146/91, 1994 ECR I-4199; Cauza C-189/01, Jippes and others 2001 ECR I-5689, parag.129).

14. Reținând, în coroborare cu aceste aspecte, definiția discriminării, astfel cum este reglementată prin art.2 alin.1 din O.G. 137/2000, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Colegiul Director se raportează la modul în care sunt întrunite, cumulativ, elementele constitutive ale art.2. Pentru a ne afla în domeniul de aplicare al art.2 alin.1, deosebirea, excluderea, restricția sau preferința trebuie să aibă la bază unul dintre criteriile prevăzute la articolul în cauză, deasemenea trebuind să se refere la persoane aflate în situații comparabile dar care sunt tratate în mod diferit, datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat mai sus. Așa cum reiese din motivația invocată mai devreme, pentru a ne găsi în situația unei fapte de discriminare, trebuie să avem două situații comparabile la care tratamentul aplicat să fi fost diferit. Subsecvent, tratamentul diferențiat trebuie să urmărească sau să aibă ca efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folositei sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

15. Coroborat actului normativ care reglementează prevenirea și combaterea tuturor formelor de discriminare precum și atribuțiile și domeniul de activitate al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, Colegiul Director trebuie să analizeze în ce măsură obiectul unei petiții este de natură să cadă sub incidența prevederilor O.G.137/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Astfel, Colegiul Director, analizează, în strânsă legătură în ce măsură obiectul unei petiții întrunește, în primă instanță, elementele art.2 din ordonanță, cuprins în Capitolul I – Principii și definiții, și subsecvent, elementele faptelor prevăzute și sancționate contravențional în Capitolul II – Dispoziții Speciale, secțiunea I-VI din Ordonanță.

16. Colegiul Director, analizează dacă obiectul unei petiții întrunește elementele art.2 din Ordonanță, sub aspectul scopului sau efectului creat, ce a dat naștere ori nu unei circumstanțe concretizate generic în restricție, excludere, deosebire sau preferință, și care circumstanțiat la situația petentei, poate să îmbrace forma unui tratament diferit, indus între persoane care se află în situații analoage sau comparabile, datorită unor criterii determinate și care are ca scop sau efect restrângerea sau înlăturarea recunoașterii, folositei ori exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a

drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

17. În măsura în care se reține întrunirea elementelor constitutive ale art.2 din ordonanță, comportamentul în speța atrage răspunderea contravențională, după caz, în condițiile în care sunt întrunite elementele constitutive ale faptelor de contravenționale prevăzute și sancționate de O.G.137/2000.

18. Revenind la fondul cauzei, Colegiul Director analizează dacă comportamentul profesoarei reclamate, ar putea îndeplini condițiile unei fapte de discriminare, prin refuzul de a mai primi copilul la clasă, pentru anul școlar 2014-2015.

19. Reținem ca și probatoriu direct, inclusiv declarația președintei Fundația NANE, care atât în petiția introductivă de procedură, cât și pe parcursul administrării cauzei, susține că profesoara reclamată și-a exprimat dezacordul de a-l avea elev la clasă, pe copilul petentei.

20. Reținem situația de fapt relatată și probată, faptul că elevul a înregistrat rezultate bune, pe perioada cât a fost consiliat de către Fundația NANE, faptul că părinții au ales să schimbe școala elevului.

21. În acest sens reținem dispozițiile art.20 alin.6 din OG nr.137/2000 actualizată „*Persoana interesată are obligația de a dovedi existența unor fapte care permit a se presupune existența unei discriminări directe sau indirecte, iar persoanei împotriva căreia s-a formulat sesizarea îi revine sarcina de a dovedi că faptele nu constituie discriminare. În fata Colegiului director se poate invoca orice mijloc de proba, inclusiv înregistrări audio și video sau date statistice.*”

22. Art. 72 din Procedura intenă de soluționare a petițiilor și sesizărilor „**Potentul, respectiv persoana interesată are obligația de a dovedi existența unor fapte care permit a se presupune existența unei discriminări directe sau indirecte, iar persoanei împotriva căreia s-a formulat sesizarea îi revine sarcina de a dovedi că faptele nu constituie discriminare.**”

23. Probatoriul în materia nediscriminării constituie o excepție de la principiul general de drept, ce guvernează acest act procedural.

24. În cadrul sesizărilor ce privesc fapte de discriminare, legiutorul a înțeles să inverseze sarcina probei, în sensul în care **reclamantul** (petentul/persoana interesată) are sarcina de a prezenta un minim de probatoriu, *care să permită a se presupune existența unei fapte de discriminare*, probatoriu ce poate consta în orice mijloc de probă, inclusiv înregistrările audio sau video, de asemenea o altă excepție în materie.

25. Astfel, practic suntem în prezența unei **prezumții relative de discriminare**, partea **reclamată** având sarcina de a proba că faptele nu sunt fapte de discriminare conform legislației în vigoare, existența unui scop obiectiv al faptei reclamate, scop ce a fost atins prin mijloace adecvate și necesare, sau orice alte împrejurări de fapt sau drept care scoate fapta de sub incidența legislației antidiscriminare. De reținut că prezenta regulă este valabilă atât în fața organelor administrativ-jurisdicționale, cât și în fața instanțelor de judecată, sesizate cu soluționarea unor cereri privind fapte de discriminare.

26. Din punctul de vedere al probatoriului, reclamata S M nu a reușit să răstoarne prezumția de discriminare realizată de către petenți, prin petiție și probatoriul depus în cauză.

27. Prin urmare, față de dispozițiile art.2 alin.1, Colegiul Director al CNCD constată că suntem în prezența unui **tratament diferențiat**, individualizat prin refuzul reclamatei de a-l mai avea copil, elev în clasă. Ca și **criteriu** de discriminare, Colegiul Director reține criteriul handicap (dizabilitate). Colegiul reține că tratamentul diferențiat a avut ca și **efect/scop** restrângerea **dreptului la educație** al copilului, acesta fiind mutat de către părinți la o altă școală. Ca și **element de comparație**, Colegiul Director al CNCD se raportează la ceilalți copii din clasă. Colegiul reamintește principiul statuat de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, care a decis că principiul egalității **exclue ca situațiile comparabile să fie tratate diferit și situațiile diferite să fie tratate similar, cu excepția cazului în care tratamentul este justificat obiectiv**. În privința legăturii de cauzalitate, Colegiul Director al CNCD reține existența unei legături directe dintre tratamentul diferențiat și criteriul astfel invocat.

28. Cât privește elementele presupuse de art.11 alin.1 din Ordonanță, Colegiul reține că suntem în prezența refuzului exprimat de către profesoara reclamată, a accesului neîngrădit la sistemului de educație, a unei persoane – minor, elev clasa I, din cauza dizabilității de care acesta suferă.

29. Față de aceste aspecte, Colegiul Director al CNCD **constată existența unei fapte de discriminare directă conform art.2 alin.1, coroborat cu dispozițiile art.11 alin.1 din Ordonanța Guvernului nr.137/2000 actualizată, în sarcina reclamatei Stancu Monica**.

30. Față de dispozițiile art.11 alin.1 din OG nr.137/2000 actualizată, Colegiul Director în aplicarea dispozițiilor art.26 alin.1 din Ordonanță, stabilește sancționarea contravențională a reclamatei S M , cu amendă contravențională în cuantum de 1000 de lei.

31. Tot odată, Colegiul Director recomandă reclamatei S M să depună diligențe pe viitor și să manifeste un comportament care să nu contravină principiului nediscriminării, în ce privește accesul nediscriminatoriu la educație, cu atât mai mult cu cât speța are în vedere educația copiilor de la clasele primare, comportamentul unui profesor putând avea consecințe nefaste asupra educației copiilor.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată și actualizată, **cu unanimitate de voturi** ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Fapta sesizată prin petiție constituie faptă de discriminare, conform art.2 alin.1 coroborat cu dispozițiile art.11 alin.1 din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, actualizată (**unanimitate de voturi** ale membrilor prezenți la ședință);

2. Aplicarea sancțiunii amenzii contravenționale în cuantum de 1000 de lei, potrivit art.11 alin.1 și art.26 alin.1 din OG nr.137/2000 actualizată cu modificările și completările ulterioare, coroborat cu art. 8 alin (4) O.G. nr.2/2001 privind regimul

juridic al contravențiilor, în sarcina reclamatei S M , cu domiciliul în

3. Recomandă reclamatei S M să deponă diligențe pe viitor și să manifeste un comportament care să nu contravină principiului nediscriminării, în ce privește accesul nediscriminatoriu la educație, cu atât mai mult cu cât speța are în vedere educația copiilor de la clasele primare, comportamentul unui profesor putând avea consecințe nefaste asupra educației copiilor;

5. Închiderea dosarului;

6. O copie a hotărârii se va transmite părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii:

Amenda se va achita la Direcția de taxe și impozite în a cărei rază teritorială își are domiciliul contravenientul. Contravenientul este obligat să trimită dovada plății amenzii către Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (cu specificarea numărului de dosar).

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita.

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, în termen de 15 zile de la data primirii, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului Director prezenți la ședință:

BERTZI Theodora – membru

GHEORGHIU Luminița – membru

HALLER Istvan – membru

JURA Cristian – membru

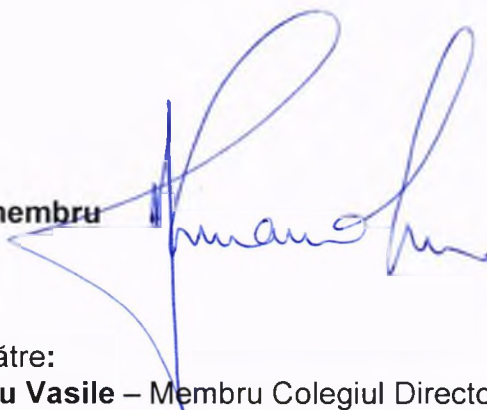
LAZĂR Maria – membru

PANFILE Anamaria

POPA Claudia Sorina – membru

VASILE Vasile Alexandru - membru

Hotărâre redactată de către:

Vasile Alexandru Vasile – Membru Colegiul Director al CNCD

Data redactării: 24 Martie 2014

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII ȘI
EGALITATE DE STAT AUTONOM
C.N.C.D.
ROMÂNIA